

ÅRSREDOVISNING
och
KONCERNREDOVISNING
2016-01-01 - 2016-12-31

för

Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge
262000-0071

Årsredovisningen omfattar:	Sida
Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkningar	5
Balansräkningar	6
Kassaflödesanalys	9
Rapport över förändring i eget kapital	10
Tilläggsupplysningar	11
Underskrifter	22

Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge

262000-0071

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge är en fristående medlemsorganisation med huvuduppgift att utveckla landsbygden och dess näringar genom kompetent kunskapsförmedling och kvalificerad service.

Koncernen består av:

Moderförening	Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge
Dotterbolag	HS Holding AB
Dotter-dotterbolag	HS Naturbruksgymnasium AB
	HS Certifiering AB

Hushållningssällskapet är även förvaltare av Ekerums Gårds Minnesfond och Nils Svartlings stiftelse samt mindre stiftelser knutna till gymnasieverksamheten (separat redovisning utanför koncernen).

Viktiga händelser

Trenden att fler elever sökte till våra skolor fortsatte även under 2016, efter några års kraftiga elevminskningar.

Verksamheten kring asylboende startades upp i slutet av 2014 vid fastigheten i Helgesbo, som tidigare inrymt skollokaler. Migrationsverket har, med anledning av färre asylsökande, tagit beslut om att verksamheten ska upphöra i Helgesbo från och med den 17 februari 2017. Vi arbetar nu aktivt för att lokalerna ska kunna nyttjas till utbildning för nyanlända.

I januari 2016 invigdes lokalerna kring ett SkogsCentrum vid Ingelstorp gymnasiet. I och med det flyttade den skogliga gymnasieutbildningen helt från Helgesbo till Ingelstorp.

Under 2016 anställdes en kvalitetskoordinator, som ska jobba med kvalitetssäkring av skolverksamheten.

Arbetsmarknadsutbildningar inom lantbruk, djur och trädgård startades upp under 2015. Avtalet med Arbetsförmedlingen gäller till och med den 30 november 2018. Genom avtalet kommer vi att serva hela marknadsområdet Småland.

Under året har vi haft utbildningar inom skog genom den samverkan vi har med region Jönköping. Under år 2016 har vi haft ca 150 elever genom arbetsmarknadsutbildning.

I vår handlingsplan ingår även en del nysatsningar inom rådgivning och service samt ett större fokus på utveckling av våra verksamheter totalt sett.

Medlemmar

Fler och fler deltagare hittar till gillenas aktiviteter och de senaste åren har antalet deltagare ökat med 50 %. Intressanta teman och bredare marknadsföring gör att fler hittar till oss. Samarbetet mellan gillena visar sig allt tydligare liksom samarrangemangen mellan rådgivare och gillena.

Medlemsantalet för 2016 är 2 751 (jmf 2 883 år 2015), antal gillesarrangemang 47, besökare per gillesaktivitet (medel) 50 och antal nya medlemmar 119.

Samarbetet tillsammans med andra hushållningssällskap kring "Gröna Affärer" fungerar mycket bra. Under 2017 ansluter ytterligare hushållningssällskap, vilket innebär att de flesta hushållningssällskap är med i samarbetet. Detta gör att vi får en bra spridning på tidningen i ett större geografiskt område.

Utbildningsverksamheten

Vi har gått från ca 700 elever i gymnasieprogrammet 2011 till ca 390 elever våren 2015, vilket speglar den nationella utvecklingen. Därefter har vi ökat för att hösten 2016 ha ca 450 elever. Nu ser vi även en förbättring i och med att betydligt fler elever började i årskurs 1 än vad vi har i årskurs 3.

Skolverksamheten bedriver gymnasieutbildning inom naturbruksprogrammet genom sina tre skolor: Ingelstadgymnasiet, Gamlebygymnasiet och Ingelstorgymnasiet/Helgesbogymnasiet. På skolorna bedrivs naturbruksprogrammet med fyra nationella inriktningar - Skog, Lantbruk, Djur och Trädgård. Under 2016 uppgick omsättningen i skolverksamheten till 102,9 mkr (91,9 mkr 2015).

	Ingelstad		Gamleby		Helgesbo/Ingelstorp	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Antal elever	205	177	101	95	116	121
Omsättning, mkr	48,3	39,5	23,6	21,2	31	31,2

HS Certifiering AB

Under hösten 2016 genomfördes en nyemission för HS Certifiering AB. I denna nyemission deltog förutom HS Holding AB och Hushållningssällskapet Östergötland även de nya delägarna Hushållningssällskapet Jämtland och Hushållningssällskapet Norrbotten-Västerbotten.

HS Holding AB är fortfarande huvudägare med ca 78 %.

Verksamheten i HS Certifiering AB syftar till att ge kompetent service kring ekologiskt- och kvalitetscertifiering längs hela livsmedelskedjan. Idag har företaget 14 anställda med verksamhet över södra delarna av Sverige samt Norrbotten och Västerbotten.

Verksamheten inriktar sig främst på certifiering av företag inom lantbruk, livsmedelsförädling, import, export, slakt, restauranger, offentliga måltider och butiker där kvalitetsmärkena KRAV och EU-ekologiskt är merparten av kundunderlaget. Sedan år 2010 har certifieringstjänsterna utökats med standarder från Sigill Kvalitetssystem inom såväl lantbruk som livsmedel. Under 2016 ansökte bolaget om utökad ackreditering riktad mot livsmedelsförädling samt arbetsvillkor. Bolaget erbjuder även andrapartcertifiering, granskning av egenkontrollprogram och utbildning.

Under året har bolaget investerat i strategi och affärsutveckling genom en nyemission och rekrytering av en extern VD. Strävan fortgår att bredda kompetens och utveckla verksamheten i fler geografiska områden. Under 2016 uppgick nettoomsättningen till 12 mkr (10,8 mkr 2015), med ett resultat om -473 tkr (94 tkr 2015).

Rådgivning

Inom rådgivningen finns nu totalt 28 rådgivare med tonvikt på växtodling, skog och ekonomi men där andra viktiga områden är fisk/vatten, miljö och byggnadsrådgivning. Försöksverksamhet inom växtodling är ett annat viktigt område. Omsättningen för verksamheten uppgick till 23,7 mkr under 2016 (21,9 mkr 2015).

Torslunda Utveckling

Torslunda Utveckling finns på Öland. Här driver man försöksodlingar och projekt med koppling till lantbruk, odling, livsmedel, teknik- och landsbygdsutveckling av olika slag. Här finns också försöksavdelningen. Man har under 2016 bedrivit några mindre projekt men framför allt fältförsök och markkarteringsservice. Under våren 2017 ändras namnet på verksamheten från Hushållningssällskapets Utvecklingscentrum till Torslunda Utveckling. Verksamheten omsatte 3,6 mkr under 2016 (2,9 mkr 2015).

Ekerums gårds Minnesfond

Under 2016 genomfördes sortprovning av ca 12 olika sorters röda och gula löksorter på Öland. Odlingssäsongen var överlag god. Utbytet på skörden var god och med bra kvalitet.

Asylboende

Sedan 2014 har Hushållningssällskapet drivit asylboende vid fastigheten i Helgesbo, som tidigare inrymt skollokaler. Från 2015 har verksamheten drivits i egen regi. Migrationsverket har, med anledning av färre asylsökande, tagit beslut om att verksamheten ska upphöra i Helgesbo från och med den 17 februari 2017. Under 2016 var omsättningen för verksamheten 19,4 mkr (14,1 mkr 2015).

Medarbetare

Antalet medarbetare i medeltal inom koncernen har, jämfört med 2015, förändrats från 164 till 178. Inom moderbolaget redovisas antalet medarbetare till i medeltal 165 (152 medarbetare 2015).

Samverkan

Samverkan har skett med övriga Hushållningssällskap i landet och med Hushållningssällskapens Förbund. Andra samarbetspartners är Regionförbundet i Kalmar län, flera kommuner inom vårt område, Växa Sverige och länsstyrelser i sydöstra Sverige samt LRF, Swedish Agro, KLS Ugglarps, Jordbruksverket, SLU Alnarp, Kalmar-Ölands trädgårdsprodukter, Ogestad Egendom, Ingelstad Agri, Kläckeberga gård, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Fiskevattenägareförbundet.

Fastigheter

Under hösten 2016 förvärvades en fastighet vid Ingelstadgymnasiet, som ska användas till elevboende. Utöver detta har det mestadels varit löpande avhjälpande underhåll av befintliga byggnader. Det bokförda värdet av fastighetsbeståndet framgår av balansräkningen samt av not 7. Engångsnedskrivning av byggnadsbeståndet vid Helgesbo har gjorts under 2016.

Fastighets- och markinnehav

Fastighet	BTA m ²	Skog ha	Virkesförråd m ³ sk	Aker ha	Övrig mark inkl betesmark, ha	Vatten ha	Summa ha
Ingelstad, Hulugård och Kvarnen	19 444	549	55 000	160	74		783
Furuby	-	84	13 150	-	19	1	104
Kalmar, Översten	1 026	-	-	-	-	-	-
Helgesbo	5 987	456	72 000	17	44	0	517
Gamleby Valstad, Gursten och Dynestad	22 656	246	37 600	162	124	55	587
Torslunda	989				1		1
Borgholm, Gullvivan	741	-	-	-	0,37		0,37
Summa	50 843	1 335	177 750	339	262	56	1 992

Ekonomi, risker och framtida utveckling

Omsättningen i koncernen uppgår till 192 mkr jämfört med 170 mkr 2015. Resultatet före finansnetto i koncernen uppgår till 8,0 mkr (3,9 mkr 2015) och resultatet efter finansnetto uppgår till 5,0 mkr. (0,3 mkr 2015). I resultatet ingår en engångsnedskrivning av byggnadsbeståndet med 3,8 mkr.

Vår bedömning är att vi har gjort relevanta omställningar i våra verksamheter och att vi nu har en stabil ekonomi. Budgetnivån för år 2017 avseende omsättning och resultat är något under 2016 års utfall.

Under hösten 2016 har vi gjort en översyn över vår förvaltning av de fonder som finns i vår redovisning. Fonderna finns dels i våra balansräknings eget kapital (1 803 tkr), dels som långfristiga skulder (2 982 tkr). Denna översyn har gjort att vi hösten 2016 ansökt hos Länsstyrelsen om bildande av stiftelser. Vår bedömning är att Länsstyrelsen under år 2017 kommer registrera stiftelser som kommer medföra viss påverkan av de fonder som finns i vår balansräkning. Denna påverkan kommer inte ha någon väsentlig effekt på vår likviditet eller eget kapital år 2017.

Flerårsjämförelse						
(tkr)	2016	2015	2014	2013	2012	2011
	Koncern	Koncern	Koncern	Koncern	Koncern	Koncern
Omsättning	192 172	169 600	161 341	165 792	168 353	222 486
Resultat efter finansiella poster	5 048	331	-9 295	-10 241	9 615	120
Balansomslutning	194 455	187 851	187 834	197 992	200 310	203 935
Eget Kapital	51 797	46 000	46 008	55 306	65 477	54 914
Soliditet %	26,6%	24,5%	24,5%	27,9%	32,7%	26,9%
Antal anställda (medeltal)	178	164	173	191	196	267

Kommentar till flerårsjämförelse

Från och med 1 januari 2014 tillämpar företaget BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning ("K3"). Omräkning av tidigare år har ej skett.

Resultatdisposition

Till årsmötets förfogande för moderföreningen står följande medel till förfogande:

Moderföretaget: (tkr)	
Eget kapital	42 705
Fondmedel	1 803
Årets resultat	5 521
Summa	<u>50 029</u>

Förvaltningsutskottet och verkställande direktören föreslår att 50 029 tkr överförs i ny räkning.

RESULTATRÄKNINGAR

Tkr	Not	Moderbolaget		Koncernen	
		2016	2015	2016	2015
Intäkter	1				
Intäkter		181 763	159 893	192 172	169 600
Summa intäkter		181 763	159 893	192 172	169 600
Kostnader	1				
Varukostnader och förnödenheter		-25 171	-26 120	-24 883	-26 120
Övriga externa kostnader	2	-44 775	-39 189	-47 072	-41 459
Personalkostnader	3	-93 233	-84 706	-101 792	-91 764
Avskrivningar och nedskrivningar	6,7,8,9	-10 161	-6 138	-10 465	-6 401
		-173 340	-156 153	-184 212	-165 744
Rörelseresultat		8 423	3 740	7 960	3 856
Finansiella intäkter och kostnader	4				
Resultat från andelar i intresseföretag		0	273	0	273
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		663	107	663	107
Ränteintäkter och liknande resultatposter		284	215	293	222
Räntekostnader och liknande resultatposter		-3 849	-4 110	-3 868	-4 127
		-2 902	-3 515	-2 912	-3 525
Resultat efter finansiella poster		5 521	225	5 048	331
Resultat före skatt		5 521	225	5 048	331
Skatt på årets resultat	5	0	0	0	-9
ÅRETS RESULTAT		5 521	225	5 048	322
Hänförligt till:					
Moderföretagets ägare				5 152	313
Minoritetsintresse				-104	9

BALANSRÄKNINGAR

Tkr	Not	Moderbolaget 2016	Moderbolaget 2015	Koncernen 2016	Koncernen 2015
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar					
Dataprogram	6	26	57	707	476
		<u>26</u>	<u>57</u>	<u>707</u>	<u>476</u>
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	7	139 436	140 660	139 436	140 660
Maskiner och andra tekniska anläggningar	8	6 567	6 078	6 567	6 078
Inventarier, verktyg och installationer	9	9 814	10 720	9 913	10 791
Pågående nyanläggningar m m		1 463	0	1 463	0
		<u>157 280</u>	<u>157 458</u>	<u>157 379</u>	<u>157 529</u>
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	10	1 350	100	0	0
Andra långfristiga värdepappersinnehav	11	2 306	2 476	2 306	2 476
		<u>3 656</u>	<u>2 576</u>	<u>2 306</u>	<u>2 476</u>
Summa anläggningstillgångar		160 962	160 091	160 392	160 481
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Varulager m m					
Råvaror och fömödenheter		919	1 493	919	1 493
Djurbestånd		1 330	878	1 330	878
		<u>2 249</u>	<u>2 371</u>	<u>2 249</u>	<u>2 371</u>
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		16 203	16 353	16 821	17 199
Fordringar hos koncernföretag		647	0	0	0
Skattefordran		0	0	67	78
Övriga fordringar		207	269	320	325
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	7 417	5 318	7 624	5 382
		<u>24 474</u>	<u>21 940</u>	<u>24 832</u>	<u>22 984</u>
Kassa och bank	16	4 513	1 185	6 982	2 015
Summa omsättningstillgångar		31 236	25 496	34 063	27 370
SUMMA TILLGÅNGAR		192 198	185 587	194 455	187 851

BALANSRÄKNINGAR

Tkr	Moderbolaget			Koncernen	
	Not	2016	2015	2016	2015
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital		42 705	42 481	44 314	43 799
Fondmedel	13	1 803	1 803	1 803	1 803
Årets resultat		5 521	225	5 152	313
Eget kapital hänförligt till moderföretagets ägare				51 269	45 915
Minoritetsintresse		0	0	528	85
Summa eget kapital		50 029	44 509	51 797	46 000
Avsättningar		256	165	256	165
Långfristiga skulder					
Skulder till kreditinstitut	15	110 285	108 377	110 285	108 377
Vattenavgifters fond	14	221	208	221	208
Skuldförda fondmedel	13	2 982	2 993	2 982	2 993
Övriga långfristiga skulder		77	77	77	77
		113 565	111 655	113 565	111 655
Kortfristiga skulder					
Skulder till kreditinstitut		2 469	2 698	2 469	2 698
Checkräkningskredit	16	0	3 292	0	3 292
Leverantörsskulder		13 265	10 696	13 601	11 097
Skatteskulder		235	15	236	0
Skulder till koncernföretag		598	651	0	0
Övriga kortfristiga skulder		6 765	7 066	7 122	7 376
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	5 016	4 840	5 409	5 568
		28 348	29 258	28 837	30 031
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		192 198	185 587	194 455	187 851

KASSAFLÖDESANALYS	2016-01-01	2015-01-01
Hushållningssällskapet koncern	2016-12-31	2015-12-31
Tkr		
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	7 960	3 856
Poster som inte ingår i kassaflödet, avskrivningar, m.m.	11 112	6 401
Räntenetto m m	Not 4	-3 525
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	16 160	6 732
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Ökning/Minskning av varulager mm	122	5 618
Ökning/Minskning av kundfordringar	378	-3 919
Ökning/Minskning av fordringar	-2 227	573
Ökning/Minskning av leverantörsskulder	2 504	-2 133
Ökning/Minskning av kortfristiga skulder	-3 698	-791
Kassaflöde från den löpande verksamheten	13 239	6 080
Investeringsverksamheten		
Förändring av immatriella anläggningstillgångar, netto	-549	10
Förändring av pågående nyanläggningar, netto	-1 463	0
Förändring av byggnader och mark, netto	-5 303	-7 607
Förändring av maskiner och inventarier, netto	-3 128	-756
Förändring av finansiella anläggningstillgångar, netto	170	221
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-10 273	-8 132
Finansieringsverksamheten		
Ökning/Minskning av långfristiga skulder	1 910	2 801
Ökning/Minskning av avsättningar	91	-148
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	2 001	2 653
Årets kassaflöde	4 967	601
Likvida medel vid årets början	2 015	1 414
Likvida medel vid årets slut	6 982	2 015

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

Eget kapital i moderbolaget

(tkr)

	Eget kapital			Summa eget kapital
	Eget kapital	Fondmedel	Årets resultat	
Utgående balans 2015-12-31 enligt fastställd balansräkning	42 480	1 803	225	44 508
Resultatdisposition enligt beslut av årsstämma	225		-225	0
Årets resultat			5 521	5 521
Utgående balans 2016-12-31	42 705	1 803	5 521	50 029

Eget kapital i koncernen

(tkr)

	Eget kapital			Summa eget kapital
	Eget kapital	Fondmedel	Årets resultat	
Utgående balans 2015-12-31 enligt fastställd balansräkning	43 799	1 803	313	45 915
Resultatdisposition enligt beslut av årsstämma	313		-313	0
Förändring minoritetsandel	202			202
Årets resultat			5 152	5 152
Utgående balans 2016-12-31	44 314	1 803	5 152	51 269

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Allmän Information

Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge med organisationsnummer 262000-0071 är ett Hushållningssällskap registrerat i Sverige med geografiskt verksamhet i Kalmar, Kronoberg och Blekinge län. Adressen till huvudkontoret är Flottiljvägen 18, Kalmar. Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge är en fristående medlemsorganisation med huvuduppgift att utveckla landsbygden och dess näringar genom kompetent kunskapsförmedling och kvalificerad service. Hushållningssällskapet och dess dotterföretag ("koncernen") bedriver lantbruksutbildning, certifiering inom lantbruk och närliggande verksamheter samt diverse försöksodlingar och närliggande forskning.

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning ("K3").

Koncernredovisning och intresseföretagsredovisning

Koncernens resultat- och balansräkningar omfattar alla företag i vilka moderbolaget direkt eller indirekt har mer än hälften av aktiernas röstvärde samt företag i vilka koncernen på annat sätt har ett bestämmande inflytande och en mer betydande andel av resultatet av deras verksamhet.

Redovisningsprinciperna för dotterföretag överrensstämmer med koncernens redovisningsprinciper. Alla koncerninterna transaktioner, mellanhavanden samt orealiserade vinster och förluster hänförliga till koncerninterna transaktioner har eliminerats vid upprättandet av koncernredovisningen.

Obeskattade reserver redovisade i de enskilda koncernföretagen är i koncernens balansräkning uppdelade i en kapitaldel och en skattedel. Kapitaldelen är förd till bundna reserver. Skattedelen redovisas som avsättning under rubriken Avsättningar.

Vid avyttring av dotterbolagsaktier innefattas inte det sålda bolagets resultaträkning till någon del i koncernredovisningen.

Intresseföretag är alla de företag där koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20 % och 50% av rösterna. Innehav i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden och värderas inledningsvis till anskaffningsvärde och därefter justeras med koncernens andel av förändringen i intresseföretagets tillgångar.

Kommentarer till resultaträkningen

Intäkter

Inkomster redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Koncernens intäkter kommer i huvudsak från utbildningsverksamheten.

Varuförsäljning

Intäkter från försäljning av varor redovisas när varorna levererats och äganderätten har överförts till kunden, varmed samtliga villkor nedan är uppfyllda:

- Företaget har överfört de väsentliga risker och fördelar som är förknippade med varornas ägande,
- företaget inte längre har något sådant engagemang i den löpande förvaltningen som vanligtvis förknippas med ägande och utövar heller inte någon reell kontroll över de sålda varorna,
- inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt,
- det ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla företaget, och
- de utgifter som uppkommit eller som förväntas uppkomma till följd av transaktionen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Försäljning av tjänster

Intäkter från försäljning av tjänster på löpande räkning redovisas som intäkt i den period arbetet utförs och material levereras eller förbrukas.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Det finns inga övriga långfristiga ersättningar till anställda. Koncernen har endast avgiftsbestämda planer.

Avgiftsbestämda planer

För avgiftsbestämda planer betalar bolaget fastställda avgifter till en separat oberoende juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas vilket normalt sammanfaller med tidpunkten för när premier erläggs.

Inkomstskatter avseende de aktiebolag som ingår i koncernredovisningen

Skattekostnaden utgörs av summan av aktuell skatt och uppskjuten skatt.

Aktuell skatt

Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader samt för intäkter och kostnader som är skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Bolagets aktuella skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Aktuell och uppskjuten skatt för perioden

Aktuell och uppskjuten skatt redovisas som en kostnad eller intäkt i resultaträkningen, utom när skatten är hänförlig till transaktioner som redovisats direkt mot eget kapital. I sådana fall ska även skatten redovisas direkt mot eget kapital.

Leasing

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal enligt vilket de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal.

Leasingavgifter vid operationella leasingavtal kostnadsförs linjärt över leasingperioden, såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre återspeglar användarens ekonomiska nytta över tiden.

Samtliga väsentliga leasingkontrakt i koncernen har per balansdagen bedömts som operationella, se vidare under not 2.

Kommentarer till Balansräkningen

Immateriella Tillgångar

Immateriella tillgångar som förvärvats separat redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens uppskattade nyttjandeperiod. Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns en indikation på att dessa har förändrats jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Effekten av eventuella ändringar i uppskattningar och bedömningar redovisas framåtriktat. Avskrivning påbörjas när tillgången kan användas.

Koncernen tillämpar aktiveringsmodellen vilket innebär att arbetet med att ta fram en internt utarbetad immateriell anläggningstillgång delas upp i en forskningsfas och en utvecklingsfas. Samtliga utgifter som härrör från koncernens forskningsfas redovisas som kostnad när de uppkommer. Samtliga utgifter för utveckling redovisas som en tillgång om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- det är tekniskt möjligt att färdigställa den immateriella anläggningstillgången så att den kan användas eller säljas,
- företaget avser att färdigställa den immateriella anläggningstillgången och att använda eller sälja den,
- det finns förutsättningar för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången,
- det är sannolikt att den immateriella anläggningstillgången kommer att generera framtida ekonomiska fördelar,
- det finns erforderliga och adekvata tekniska, ekonomiska och andra resurser för att fullfölja utvecklingen och för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången, och
- de utgifter som är hänförliga till den immateriella anläggningstillgången under dess utveckling kan beräknas tillförlitligt.

De immateriella anläggningstillgångarnas nyttjandeperioder uppskattas till:

Dataprogram	20-33%
-------------	--------

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar.

Anskaffningsvärdet består av inköpspriset, utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet för att bringa den på plats och i skick att användas. Tillkommande utgifter inkluderas endast i tillgången eller redovisas som en separat tillgång, när det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med posten kommer att tillfalla koncernen och att anskaffningsvärdet för densamma kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla övriga kostnader för reparationer och underhåll samt tillkommande utgifter redovisas i resultaträkningen i den period då de uppkommer.

Då skillnader i förbrukning av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter bedöms vara väsentlig, delas tillgången på dessa komponenter.

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar kostnadsförs så att tillgångens anskaffningsvärde, eventuellt minskat med beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut, skrivs av linjärt över dess bedömda nyttjandeperiod. Om en tillgång har delats upp på olika komponenter skrivs respektive komponent av separat över dess nyttjandeperiod. Avskrivning påbörjas när den materiella anläggningstillgången kan tas i bruk. Materiella anläggningstillgångars nyttjandeperioder uppskattas till

De materiella anläggningstillgångarnas nyttjandeperioder uppskattas till:

Byggnader	1,4-10%
Maskiner och andra tekniska anläggningar	10-20%
Inventarier, verktyg och installationer	10-20%

Nyttjandeperioden för mark är obegränsad och därför skrivs mark inte av.

Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns indikationer på att förväntad förbrukning har förändrats väsentligt jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Ändras bedömningen av nyttjandeperiod, omprövas även tillgångens eventuella restvärde. Effekten av dessa förändringar redovisas framåtriktat.

Borttagande från balansräkningen

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring, eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången eller komponenten. Den vinst eller förlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Den realisationsvinst eller realisationsförlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar exklusive goodwill

Vid varje balansdag analyserar bolaget de redovisade värdena för materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknar bolaget återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör.

Om återvinningsvärdet för en tillgång (eller kassagenererande enhet) fastställs till ett lägre värde än det redovisade värdet, skrivs det redovisade värdet på tillgången ned till återvinningsvärdet. En nedskrivning har omedelbart kostnadsföras i resultaträkningen.

Vid varje balansdag gör bolaget en bedömning om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen delvis eller helt. En återföring av en nedskrivning redovisas direkt i resultaträkningen.

Finansiella instrument

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när bolaget blir part till instrumentets avtalsenliga villkor. En finansiell tillgång bokas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången upphör, regleras eller när bolaget förlorar kontrollen över den. En finansiell skuld, eller del av finansiell skuld, bokas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgörs eller på annat sätt upphör.

Vid det första redovisningstillfället värderas omsättningstillgångar och kortfristiga skulder till anskaffningsvärde. Vid värdering efter det första redovisningstillfället värderas omsättningstillgångar enligt lägsta värdets princip, dvs. det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Kortfristiga skulder värderas till nominellt belopp.

Långfristiga fordringar samt långfristiga skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Varulager

Varulagret är värderat enligt lägsta värdets princip, d v s till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Vid bestämmande av anskaffningsvärdet är först-in-först-ut-principen tillämplig. Verkligt värde utgörs av beräknat försäljningsvärde med avdrag för beräknad försäljningskostnad. Djurbeståndet är värderat till produktionskostnad.

Likvida medel

Likvida medel inkluderar kassamedel och disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt andra kortfristiga likvida placeringar som lätt kan omvandlas till kontanter och är föremål för en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Avsättningar

Avsättningar redovisas när bolaget har en befintlig förpliktelse (legal eller informell) som en följd av en inträffad händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

En avsättning omprövas varje balansdag och justeras så att den återspeglar den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen, med hänsyn tagen till risker och osäkerheter förknippade med förpliktelsen. När en avsättning beräknas genom att uppskatta de utbetalningar som förväntas krävas för att reglera förpliktelsen, motsvarar det redovisade värdet nuvärdet av dessa utbetalningar.

Låneutgifter

Låneutgifter redovisas i resultaträkningen i den period de uppkommer.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar bolagets förändringar av likvida medel under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen har upprättats enligt den indirekta metoden.

Viktiga uppskattningar och bedömningar

Nedan redogörs för de viktigaste antagandena om framtiden, och andra viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar per balansdagen, som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästa räkenskapsår.

Bedömningar om kvarvarande nyttjandeperiod för anläggningstillgångar och eventuellt nedskrivningsbehov kan komma att omprövas i kommande bokslut.

Redovisningsprinciper

Det är inga skillnader mellan moderföretagets och koncernens redovisningsprinciper.

Inkomstsskatter för moderföretaget

Moderföretaget bedriver verksamheter varav vissa är skatteskyldiga samt vissa är begränsat skatteskyldiga. De skatteskyldiga verksamheterna beskattas i enlighet med de principer som ovan beskrivs i stycke "Inkomstskatter avseende de aktiebolag som ingår i koncernredovisningen".

Avseende de verksamheter är begränsat skatteskyldiga beräknas ingen inkomstskatt.

Not 1 Uppgift om intäkter

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
INTÄKTER, tkr				
Rådgivning	23 686	21 938	23 686	21 938
Försök/ Projekt	3 618	2 942	3 618	2 942
Utbildning	102 895	91 926	102 895	91 926
Jordbruksdrift	0	10 105	0	10 105
Medlemsavgifter	675	683	675	683
Uppdragsutbildning Gröna näringar	18 859	7 250	18 859	7 250
Migrationsboende	19 441	14 086	19 441	14 086
Övrigt	12 589	10 963	22 998	20 670
Summa intäkter	181 763	159 893	192 172	169 600

Moderbolaget har sålt för 1 337 tkr och köpt för 288 tkr inom koncernen.

Not 2 Leasingavgifter avseende operationella leasing

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Tillgångar som innehas via operationell leasing				
Leasingavgifter	3 148	2 819	3 225	2 868
Leasing avgifterna fördelar sig på följande avtal				
Leasingavgifter bilar	570	469	647	518
Leasing avgifter IT	1 174	1 131	1 174	1 131
Leasing avgifter övrigt	1 404	1 219	1 404	1 219

Som operationell leasing klassas bilar, maskiner och IT utrustning. Leasingavtalens löptid varierar mellan tre och fem år. Förvärv av objekt eller förlägnings av leasingavtal kräver separat överenskommelse.

Lokalhyror/ Anläggningshyror	1 247	777	1 577	1 028
Angivna belopp är exklusive arrendeavgifter.				

Not 3 Medelantal anställda, löner, andra ersättningar och sociala avgifter

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Medelantal anställda				
Antal anställda	165	152	178	164
Varav män	48%	48%	48%	48%
Löner, ersättningar m m				
Löner och andra ersättningar	66 081	59 610	71 635	64 386
Lönebikostnader	27 626	24 369	29 510	26 266
(Varav pensionskostnader)	(5 641)	(5 743)	(6 070)	(6 047)
Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter m fl och övriga anställda				
Styrelse och VD	1 774	1 778	2 054	1 778
Övriga anställda	64 307	82 201	69 581	62 608
(Varav tantiem o dyl)	(0)	(0)	(0)	(0)

Av moderbolagets pensionskostnader avser 557 tkr gruppen styrelse och VD, styrelsearvode utgår ej i övriga koncernen.

Avtal finns med VD om avgångsvederlag, uppgående till tolv (12) månadslöner, vid uppsägning av arbetsgivaren.

Not 4 Finansiella intäkter och kostnader

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Resultat från andelar i intresseföretag	0	273	0	273
Förändring värdepapper	663	107	663	107
Ränteintäkter m m	284	215	293	222
Räntekostnader m m	-3 849	-4 110	-3868	-4127
	-2 902	-3 515	-2 912	-3 525

Not 5 Skatt på årets resultat

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Aktuell skatt för året	0	0	0	-9
	0	0	0	-9

Hushållningssällskap har enligt skattelagsstiftningen vissa lättnader från inkomstskatt. Vi har med anledning av detta deklarerat delar av vår verksamhet som skattefri. Under hösten 2016 har vi på eget initiativ gjort en översyn av denna fördelning och tolkat att större del än tidigare borde vara skattepliktig. Vi har med anledning av detta gjort en frivillig omprövning av vår inkomstdeklaration för räkenskapsåret 2011. Vid tidpunkten för denna årsredovisnings avlämnade har vi inte fått någon återkoppling från Skatteverket avseende denna frivilliga omprövning.

När Skatteverket godkänt vår frivilliga omprövning avser vi att frivilligt ompröva räkenskapsåren 2012-2016.

Denna omprövning har ingen påverkan på redovisat resultat och ställning utan påverkar endast vårt deklarerade skattemässiga underskott.

Not 6 Dataprogram

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	829	819	1 915	1 905
Inköp	0	10	549	10
Utgående ack anskaffningsvärden	829	829	2 464	1 915
Ingående avskrivning enligt plan	-772	-741	-1 439	-1 169
Årets avskrivningar enligt plan	-31	-31	-318	-270
Utgående ack avskrivningar enligt plan	-803	-772	-1 757	-1 439
Utgående planenligt restvärde	26	57	707	476

Not 7 Byggnader och mark

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	161 324	151 219	161 324	151 219
Inköp	5 303	8 006	5 303	8 006
Omklassificeringar	0	2 099	0	2 099
Utgående ack anskaffningsvärden	166 627	161 324	166 627	161 324
Ingående avskrivningar enligt plan	-20 664	-17 916	-20 664	-17 916
Årets avskrivningar enligt plan	-3 119	-2 748	-3 119	-2 748
Årets nedskrivning	-3 408	0	-3 408	0
Utgående ack avskrivningar enligt plan	-27 191	-20 664	-27 191	-20 664
Utgående planenligt restvärde	139 436	140 660	139 436	140 660

Not 8 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	13 031	13 639	13 031	13 639
Inköp	1 904	174	1 904	174
Försäljningar/Utrangeringar	0	-782	0	-782
Utgående ack anskaffningsvärden	14 935	13 031	14 935	13 031
Ingående avskrivningar enligt plan	-6 953	-5 577	-6 953	-5 577
Försäljningar	0	318	0	318
Årets avskrivningar enligt plan	-1 415	-1 694	-1 415	-1 694
Utgående ack avskrivningar enligt plan	-8 368	-6 953	-8 368	-6 953
Utgående planenligt restvärde	6 567	6 078	6 567	6 078

Not 9 Inventarier, verktyg och installationer

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	18 527	18 275	18 792	18 473
Inköp	1 180	515	1 224	582
Omklassificeringar	0	-263	0	-263
Utgående ack anskaffningsvärden	19 707	18 527	20 016	18 792
Ingående avskrivningar enligt plan	-7 807	-6 144	-8 001	-6 315
Årets avskrivningar enligt plan	-1 671	-1 663	-1 687	-1 686
Årets nedskrivning	-415	0	-415	0
Utgående ack avskrivningar enligt plan	-9 893	-7 807	-10 103	-8 001
Utgående planenligt restvärde	9 814	10 720	9 913	10 791

Not 10 Andelar i koncernföretag

Företagets namn	Org.nr	Säte	Eget kapital	Resultat
HS Holding AB	556634-0112	Kalmar	1 985	-1
	Innehavets omfattning		Innehavets värde	
	Antal andelar	Kapitalandel %	Bokfört värde	
	1 000	100%	1 350	

HS Holding AB har totalt erhållit villkorat aktieägartillskott med 9 500 tkr, varav 0 tkr år 2016.

HS Holding AB äger följande dotterbolag enligt nedan:

- HS Naturbruksgymnasium AB 100%
- HS Certifiering AB 77,89%, fg år 90,1%

Samtliga tre ovan nämnda aktiebolag inräknas i Hushållningssällskapets koncernredovisning.

Not 11 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Emissionsinsats Södra	630	546	630	546
Emissionsinsats Lantmännen	152	147	152	147
Insats Södra	874	851	874	851
Insatser Lantmännen	148	175	148	175
Växa Sverige	0	52	0	52
Arla Foods	415	624	415	624
Arvensis	50	50	50	50
Aktier, svenska	37	31	37	31
	2 306	2 476	2 306	2 476

* Långfristiga värdepappersinnehav är upptagna till lägsta av anskaffningsvärden och marknadsvärde per bokslutsdagen.

Not 12 Förutbetalda kostnader och Upplupna intäkter

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Upplupna projektintäkter	416	0	416	0
Förutbetalda hyreskostnader	446	434	488	434
Förutbetalda försäkringspremier	1 181	1 263	1 199	1 263
Övriga poster	5 374	3 621	5 521	3 685
	7 417	5 318	7 624	5 382

Not 13 Samredovisade Fondmedel och Fonderat kapital (belopp i kronor)

	Ingående Förändring balans under 2016-01-01 året			Utgående balans 2016-12-31	
	Kr	Kr	Ränta, 4 %	Adm 2%/Avs 2%*	Kr
Folke Gustavssons fond	40 302	0	1 612	-1 612	40 302
Länsförsäkringsfonden	59 225	0	2 369	-2 369	59 225
N G Ehrenbergs fond	216 038	0	8 642	-8 642	216 038
Svinavelsfonden	54 077	0	2 163	-2 163	54 077
Nils Ekeroths försöksfond	355 888	0	14 236	-14 236	355 888
Allan J Salegårds fond	81 514	0	3 261	-3 261	81 514
Bert Svansteins fond	24 270	0	971	-971	24 270
Johnsons O & V donationsfond	183 376	0	7 335	-7 335	183 376
Trädgårdsfonden	166 544	0	6 662	-6 662	166 544
Fonden för hästavelns främjande	140 084	0	5 603	-5 603	140 084
Holger Nilssons Minnesfond	160	0	6	-6	160
Tjustbygdens Hårdpressfond	6 866	0	275	-275	6 866
Belöningsfonden	19 233	0	769	-769	19 233
Fiskets reserverade medel	26 335	0	1 053	-1 053	26 335
Östergötlands mejeriförbunds fond	17 284	0	691	-691	17 284
Ålexportfonden	44 381	0	1 775	-1 775	44 381
Tidn Barometerns premiefond	20 791	0	832	-832	20 791
Husdjursfond	339 375	0	13 575	-13 575	339 375
Turistfiskefond	7 190	0	288	-288	7 190
Summa fondmedel i eget kapital	1 802 933	0	72 117	-72 117	1 802 933
Läppareboda växtförsöksfond	1 145 289	0	45 812	-45 812	1 145 289
C A Rudenbergs fond	272 350	-5 000	10 894	-10 894	267 350
Fröodlingsfonden	530 795	0	21 232	-21 232	530 795
P A Sjögrens donationsfond	318 286	0	12 731	-12 731	318 286
Elfrida Ströms donationsfond	26 861	0	1 074	-1 074	26 861
Tjustbygdens Vallförenings fond	20 098	0	804	-804	20 098
Fröodlingsfonden	100 557	0	4 022	-4 022	100 557
J G Petterssons fond	299 498	-5 500	11 760	-11 760	293 998
St Samfonden för Valstadsskolan	175 736	0	0	0	175 736
Tjustböndernas Stipendiefond	3 993	0	0	0	3 993
G o E Nilssons Stip.fond Valstad	52 841	0	0	0	52 841
Gamleby sockens Magasinsfond	4 063	0	0	0	4 063
Dr Viktorias fond	24 793	0	0	0	24 793
H Danielssons Minnesfond	7 402	0	0	0	7 402
HS Jubileumsfond för ungdom	10 000	0	0	0	10 000
Summa skuldförda fondmedel	2 992 562	-10 500	108 329	-108 329	2 982 062

* Totalt avsatta fondmedel (2%) 90 353:-.

Not 14 Vattenavgifters fond

	Ingående balans 2016-01-01 Kr	Inbetald/ Utbetald avgift Kr	Ränta 4% Kr	Adm 4% Kr	Utgående balans 2016-12-31 Kr
Botorpsströmmen (Skaftet)	-216	0	0	0	-216
Botorpsströmmen och Stora Flugens regl (Tekniska Verken Lkpg)	64 323	1 935	2 573	-2 573	66 258
Brömsebacken, H-län	399	0	16	-16	399
Brömsebacken, K-län	399	0	16	-16	399
Emån - Silverån	502	0	20	-20	502
Emån - Silverån - Leriån	139	0	6	-6	139
Emån - vid Järnforsen och närliggande vatten	3 710	0	148	-148	3 710
Emån och Emmekalvsbäcken	5 548	0	222	-222	5 548
Eckerns reglering (Oskarshamns kommun)	56 426	1 935	2 257	-2 257	58 361
Råen	721	0	29	-29	721
Syrån	647	0	26	-26	647
Alsterån - Torums kraftverk	2 893	0	116	-116	2 893
Alsterån - Ålem energi	24 518	774	981	-981	25 292
Alsterån - Skureboån	399	0	16	-16	399
Hagbyån	7 884	0	315	-315	7 884
Hulterbräans reglering (Kalmar Vatten AB)	39 349	8 460	1 574	-1 574	47 809
Summa	207 641	13 104	8 314	-8 314	220 745

Not 15 Långfristiga skulder

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Amortering inom 2 till 5 år	3 162	3 636	3 162	3 636
Amortering efter 5 år	107 123	104 741	107 123	104 741
	110 285	108 377	110 285	108 377

Not 16 Checkräkningskredit

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Beviljad checkräkningskredit uppgår till:	12 500	12 500	13 400	13 400

Not 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Upplupna semesterlöner	2 037	1 805	2 276	2 012
Upplupna sociala avgifter	647	801	723	863
Upplupna löner	33	193	33	193
Övriga poster	2 299	2 041	2 377	2 500
	5 016	4 840	5 409	5 568

Not 18 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Ställda säkerheter	Moderbolaget		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Fastighetsinteckningar	143 645	139 895	143 645	139 895
Företagsinteckningar	12 000	12 000	12 900	12 900
Tillgångar med äganderättsförbehåll	2 182	3 683	2 182	3 683
	157 827	155 578	158 727	156 478
Eventualförpliktelser	694	694	694	694

Kalmar 2017-03-16

Lars Berggren
Ordförande

Mats Halling
Verkställande direktör

Agneta Cedergren

Katrin Bladh

Per-Arne Fredriksson

Ulf Svensson

Ingemar Persson

Elisabeth Nord Axelsson

Stefan Johansson

Vår revisionsberättelse har avlämnats den 23 mars 2017

Birger Jonsson
Utsedd av Hushållningssällskapet

Tommy Albinsson
Utsedd av Hushållningssällskapet

Christian Johansson
Auktoriserad revisor

Senada Idrizovic
Utsedd av Länsstyrelsen